

Θετική ηγεσία και επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών

Παυλίνα Χατζηθεοδούλου-Λοϊζίδου

Μαρία Ηρακλέους

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου

Παγκύπριο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Διευθυντών/Διευθυντριών Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης

«Θετική Ηγεσία, Εύ ζήν, Χαρούμενο και Δημιουργικό Σχολείο»

Νέο Οίκημα ΠΟΕΔ, 17/05/23

Δομή της παρουσίασης

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

- Θετική ηγεσία
- Θετική ψυχολογία
- Θετική ηγεσία και επαγγελματική μάθηση εκπαιδευτικών

Μελέτη περίπτωσης

Συμπεράσματα

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ

Ηγεσία

Η ηγεσία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της επαγγελματικής ευημερίας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο (Peirs & Rodriguez, 2008).

Οι ηγέτες έχουν ευθύνη να διευκολύνουν «θετικά» (ευχάριστα) συναισθήματα στο προσωπικό και να ενθαρρύνουν και να διατηρούν τα βέλτιστα επίπεδα στην απόδοση των μελών του προσωπικού τους (Cameron & Plevs, 2012).

Θετική ηγεσία

Επιδιώκει οι ηγέτες να υιοθετούν συμπεριφορές ηγεσίας που έχουν ως αποτέλεσμα το προσωπικό να βιώνει ευχάριστα συναισθήματα (*Kelloway et al, 2013*).

Βασίζεται στην εφαρμογή θετικών αρχών συμπεριφοράς που αναδύονται από κλάδους όπως η θετική ψυχολογία (*Seligman et al, 2005*) και η θετική οργανωτική ψυχολογία (*Cameron et al, 2003*).

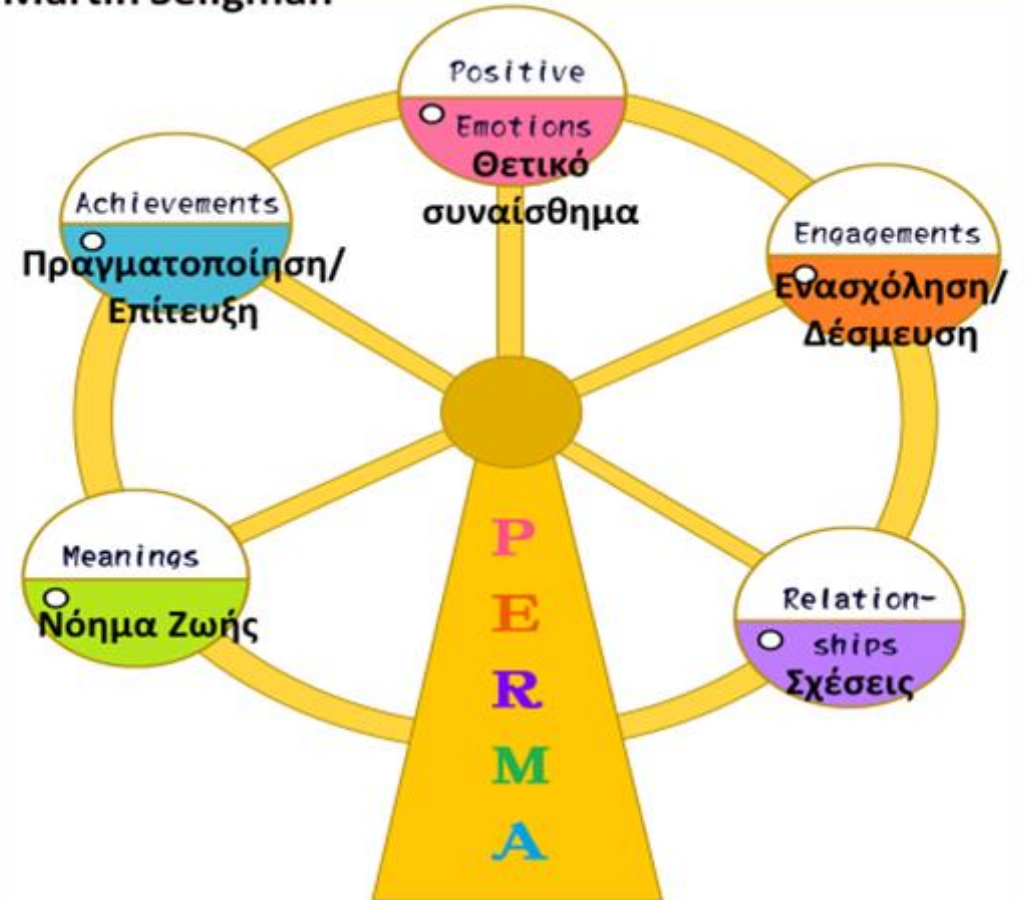
Θετική Ψυχολογία

Το μοντέλο του Seligman

- Θετικό συναίσθημα
- Ενασχόληση/Δέσμευση
- Σχέσεις
- Νόημα Ζωής
- Πραγματοποίηση/επίτευξη

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Martin Seligman

Γιατί θετική ηγεσία;

Οι οργανισμοί που προωθούν πρακτικές θετικής ηγεσίας έχουν σημαντικά υψηλότερα επίπεδα απόδοσης (Cameron, 2013).

Το κλειδί για την ενίσχυση της ευημερίας είναι η αύξηση της αναλογίας ευχάριστων προς δυσάρεστα συναισθήματα, αντί για την εξάλειψη των δυσάρεστων συναισθημάτων.

Όταν οι ηγέτες λειτουργούν ήδη μετασχηματιστικά, η θετική ηγεσία προσθέτει ελάχιστα στην πρόβλεψη της θετικής επίδρασης των εργαζομένων (Kelloway, et al, 2013).

Κοινά στοιχεία της θετικής ηγεσίας με τη μετασχηματιστική ηγεσία

- (1) θετική ηθική προοπτική
- (2) αυτογνωσία του ηγέτη
- (3) θετική μοντελοποίηση της συμπεριφοράς του προσωπικού
- (4) προσωπική και κοινωνική ταύτιση των μελών του προσωπικού με τον ηγέτη και την ομάδα
- (5) θετικές κοινωνικές ανταλλαγές μεταξύ του ηγέτη και των μελών του προσωπικού

Avolio και Gardner (2005)

Προβληματισμοί – κριτική στην εφαρμογή της θετικής ηγεσίας

Αυτό που λειτουργεί θετικά στις διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις δεν λειτουργεί απαραίτητα με τον ίδιο τρόπο σε οργανωτικά πλαίσια.

Η οργανωτική δυναμική συχνά εισάγει πολυπλοκότητες, ανταγωνιστικές αξίες και την ανάγκη για συμβιβασμούς.

Η θετική ηγεσία είναι πολύ «μαλακή, ευαίσθητη, χαμογελαστή, ζαχαρένια, αφελής» και αγνοεί τις σκληρές, ανταγωνιστικές και προκλητικές πτυχές της ηγεσίας.

Θετική ηγεσία δεν σημαίνει συνεχή χαμόγελα και γλυκές αλληλεπιδράσεις, αφού οι ηγέτες πρέπει να στείλουν και αρνητικά φορτισμένα μηνύματα.

Οι πρακτικές της ηγεσίας δεν μπορεί να είναι επιφανειακές, αλλά απαιτούν προσπάθεια και επιμονή προκειμένου να παραχθούν θετικά αποτελέσματα.

Οι τρεις βασικές συνιστώσες της θετικής ηγεσίας (Cameron, 2013)

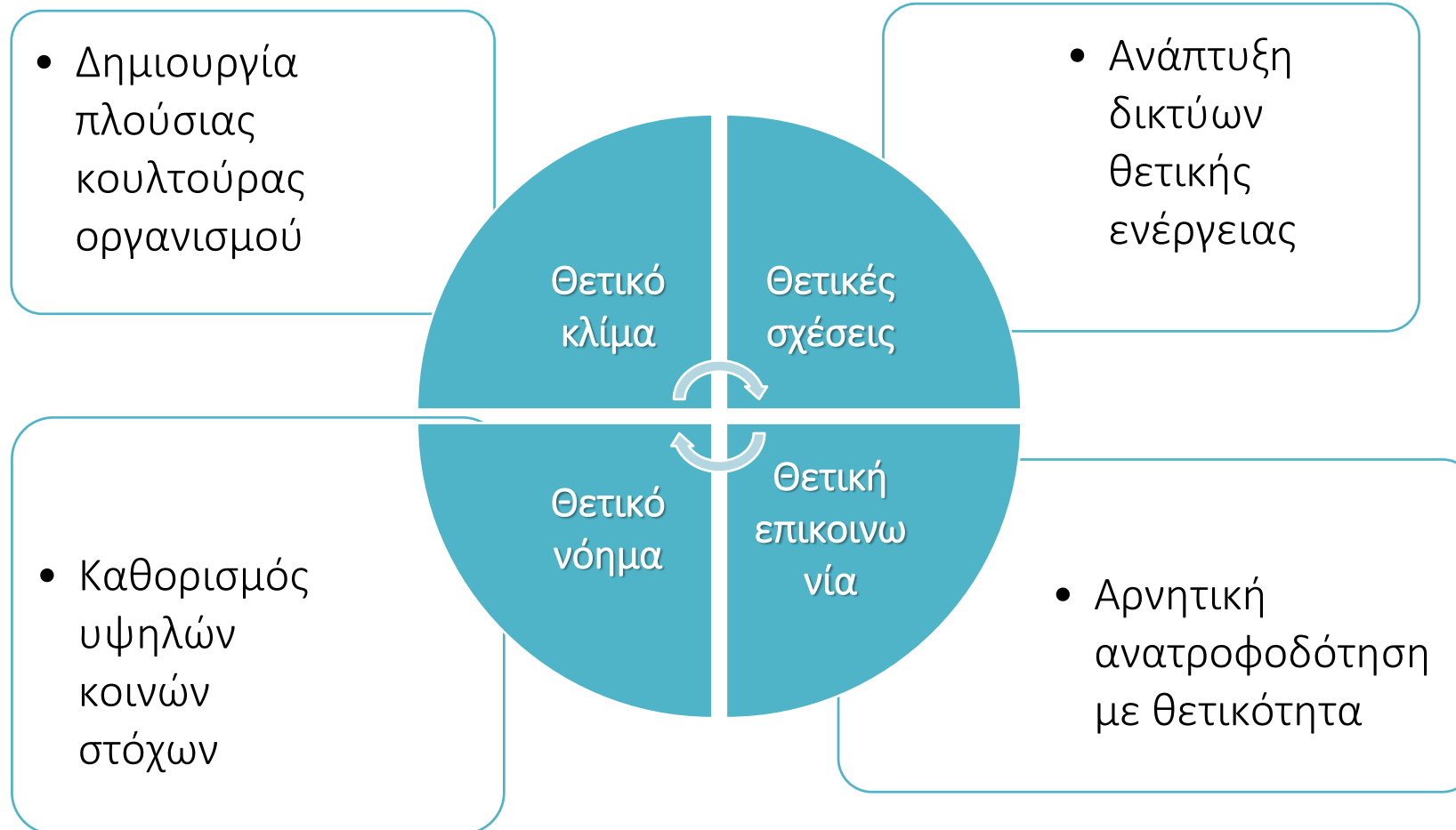
εστιάζει στα δυνατά σημεία των ανθρώπων και σε ικανότητες που επιβεβαιώνουν το ανθρώπινο δυναμικό τους

δίνει έμφαση στα αποτελέσματα και διευκολύνει το άτομο και την οργανωτική απόδοση

επικεντρώνεται στις ουσιώδεις αρετές των ανθρώπων

Πρακτικές θετικής ηγεσίας και θετικές στρατηγικές

Τα τέσσερα P της θετικής ηγεσίας

Psychology

Ψυχολογική
ασφάλεια

Purpose

Σκοπός

Progress

Πρόοδος

Path

Πορεία

Μελέτη Περίπτωσης

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ

Τα στάδια της διαδικασίας υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Τι θέλω να μάθω; Διάγνωση αναγκών

Ομαδοποίηση των ζητημάτων

Νοηματοδότηση

Οι οπτικές των άλλων

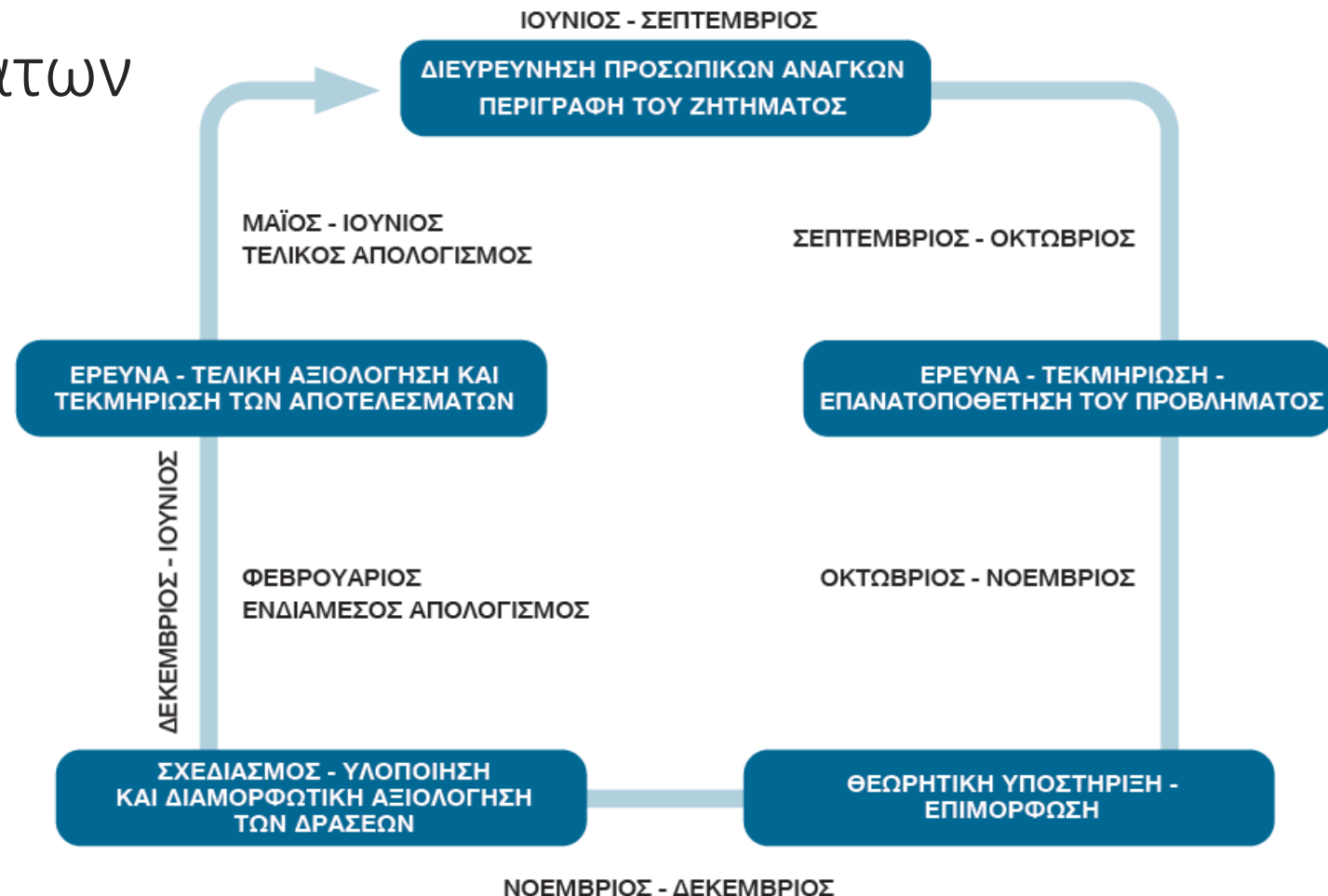
Ανάγκες σε επιμόρφωση

Δράσεις που θα γίνουν

Αξιολόγηση

Επανασχεδιασμός

ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Το πλαίσιο:

Η πολιτική για την Επαγγελματική Μάθηση

Κέντρο της επαγγελματικής μάθησης το **σχολείο**

Θεσμικός φορέας επιμόρφωσης το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Η Επαγγελματική Μάθηση είναι:

Συστηματική – τη διακρίνει η συνέχεια

Καθολική – απευθύνεται και αφορά το σύνολο των εκπαιδευτικών

Στοχευμένη – το περιεχόμενό της είναι σε άμεση συνάρτηση με τις ανάγκες των σχολικών μονάδων και των ίδιων των εκπαιδευτικών λειτουργών

Εφαρμόζονται **πιο συμμετοχικά και διερευνητικά μοντέλα** επαγγελματικής μάθησης και ανάπτυξης των εκπαιδευτικών (Kennedy, 2014).

Το πλαίσιο: Η πολιτική για την Επαγγελματική Μάθηση

Οι εκπαιδευτικοί:

Είναι **ενεργοί** κατά την επιδιωκόμενη μάθηση

Διερευνούν τις δικές τους **παιδαγωγικές αποφάσεις** και **πρακτικές**

Εντάσσουν τον **αναστοχασμό** (reflection) ως διαδικασία ανάλυσης της δράσης με στόχο τη **βελτίωση της επαγγελματικής πρακτικής**

Το πλαίσιο:

Η πολιτική για την Επαγγελματική Μάθηση

Το σχολείο:

Εκπονεί ετήσιο σχέδιο δράσης για την επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών ως αναπόσπαστο μέρος του ενιαίου σχεδίου βελτίωσης της σχολικής μονάδας

Επιλέγει ΜΙΑ θεματική (εστίαση, επικέντρωση, στόχευση) που θα αποτελεί προτεραιότητα για το σχολείο καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς μέσα από διαδικασίες διάγνωσης αναγκών και διερεύνησης πολλαπλών οπτικών

Κάθε χρόνο κάποια σχολεία επιλέγουν να εφαρμόζουν την πολιτική για την επαγγελματική μάθηση μέσω του Προγράμματος Υποστήριξης Επαγγελματικής Μάθησης και συνεργασίας με υποστηρικτή/υποστηρίκτρια από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Το παράδειγμα συνάντησης της θετικής ηγεσίας με τη θετική
εκπαίδευση και την επαγγελματική μάθηση των εκπαιδευτικών

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ

Μελέτη περίπτωσης

Πέρσι, εφαρμόσαμε στο σχολείο μας ένα πρόγραμμα Θετικής ψυχολογίας, με όραμα μας τη καθιέρωση και εμπέδωση μιας νέας κουλτούρας με βάση το τρίπτυχο ευτυχία, χαρακτήρας, επιτυχία. Αξιολογώντας την προσπάθειά μας αυτή, όλες νιώσαμε την ανάγκη επιμόρφωσης από ειδικούς στο θέμα, αλλά και την ανάγκη ανάπτυξης ενός πιο δομημένου σχεδίου δράσης στο οποίο να υπάρχει αρχική και τελική αξιολόγηση, ώστε να μπορούμε να δούμε την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

(σχέδιο δράσης ΕΜ στην ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΥΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ)

ΘΕΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΕΜ

Το σχολείο

ΠΡΟΦΙΛ - ΡΟΛΟΙ

6 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ, 90 ΠΑΙΔΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΡΙΑ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΡΙΑ

ΕΝΔΥΝΑΜΩΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

ΜΕΣΑΙΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΗ, ΘΕΤΙΚΗ

ΔΙΕΥΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ, ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ
ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΕΜ, ΕΝΕΡΓΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΤΙΚΗ
ΠΡΟΚΛΗΣΗ

ΙΣΟΤΙΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
(ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΘΕΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ,
ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ)

Ερευνητικό Ερώτημα

Πώς συνομιλούν τα χαρακτηριστικά της επαγγελματικής μάθησης με τη θετική ηγεσία;

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ

Μεθοδολογία - Δεδομένα και ανάλυση

Απολογισμοί σχολείων και υποστηρίκτριας

Αναστοχαστικά ημερολόγια υποστηρίκτριας

Ηλεκτρονική επικοινωνία σχολείων και υποστηρίκτριας

Συνεντεύξεις

Καταγραφές στην Ηλεκτρονική Πύλη Επαγγελματικής Μάθησης

Παρουσιάσεις και αναρτημένες ανακοινώσεις στις Ημερίδες ΕΜ

Θεματική ανάλυση και κωδικοποίηση

Κατηγορίες και έννοιες, κατηγορίες και θέματα

Παραγωγική και επαγωγική ανάλυση με επικέντρωση στα χαρακτηριστικά της ερευνητικής διαδικασίας

Το σχολείο

- ❑ Μεθοδολογικοί συγκερασμοί επαγγελματικής μάθησης
- ❑ Εφαρμογή μοντέλου θετικής εκπαίδευσης
- ❑ Μεθοδολογία επαγγελματικής μάθησης
  - Ποιοτικοί κύκλοι διδασκαλίας και μάθησης (Quality Teaching Rounds)
  - Διερώτηση Εκτίμησης (Appreciative Inquiry)

Στάδιο 1 – άτυπη επαγγελματική μάθηση

Ανάγκη και ενδιαφέρον για εφαρμογή θετικής εκπαίδευσης λόγω των δεδομένων του σχολείου (σχέσεις παιδιών, σχέσεις γονέων)

- Άτυπη εφαρμογή αρχών της Θετικής Εκπαίδευσης – **δράση της ηγεσίας του σχολείου με θετικότητα**
- Προσωπική Έρευνα των Εκπαιδευτικών – Πρακτικές Εφαρμογές
- Έντονη ανάγκη ερευνητικής υποστήριξης – Συνάντηση με ακαδημαϊκό
- Απολογισμός με θετικά αποτελέσματα (παιδιά, γονείς, εκπαιδευτικούς)
- Ανάγκη οργανωμένης, μελετημένης, επιστημονικά υποστηριζόμενης εφαρμογής –**
- Συλλογική απόφαση ένταξης στο πρόγραμμα YEM

Από την άτυπη στην πλαισιωμένη επαγγελματική μάθηση...

η διευθύντρια ...εξήγησε ότι έγινε ήδη η διάγνωση αναγκών (η συντονίστρια EM ήταν παλιά σε άλλο σχολείο που συμμετείχε στο Πρόγραμμα YEM) και **κατέληξαν στη Θετική Εκπαίδευση**. Έγινε προσπάθεια και κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά να εφαρμοστεί στο σχολείο ένα πρόγραμμα Θετικής Εκπαίδευσης, αλλά **ένιωθαν ότι ‘δεν πατούσαν γερά’** όπως μου εξήγησε η διευθύντρια, και **έλειπε το κομμάτι της επιστημονικότητας, της αξιολόγησης και της καθοδήγησης**. Η κουβέντα μας αυτή πέραν του ότι ήταν χρήσιμη στο να μου δώσει να καταλάβω περίπου το προφίλ των εκπαιδευτικών και των παιδιών, με βοήθησε να αντιληφθώ τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών.

Στάδιο 2 – Ένταξη στο Πρόγραμμα ΥΕΜ

Διάγνωση αναγκών μέσα από
δημοκρατικές και
συμμετοχικές διαδικασίες

- εκπαιδευτικοί
- παιδιά
- γονείς

ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ

Τα παιδιά παρουσιάζουν δυσκολίες στη διαχείριση των σχέσεων τους (συγκρούσεις, καυγάδες, γκρίνιες, καταγγελίες κ.τ.λ.)

Οι εκπαιδευτικοί έχουν έντονο ενδιαφέρον επιμόρφωσης αλλά και την ανάγκη ανάπτυξης ενός σχεδίου δράσης θετικής ψυχολογίας.

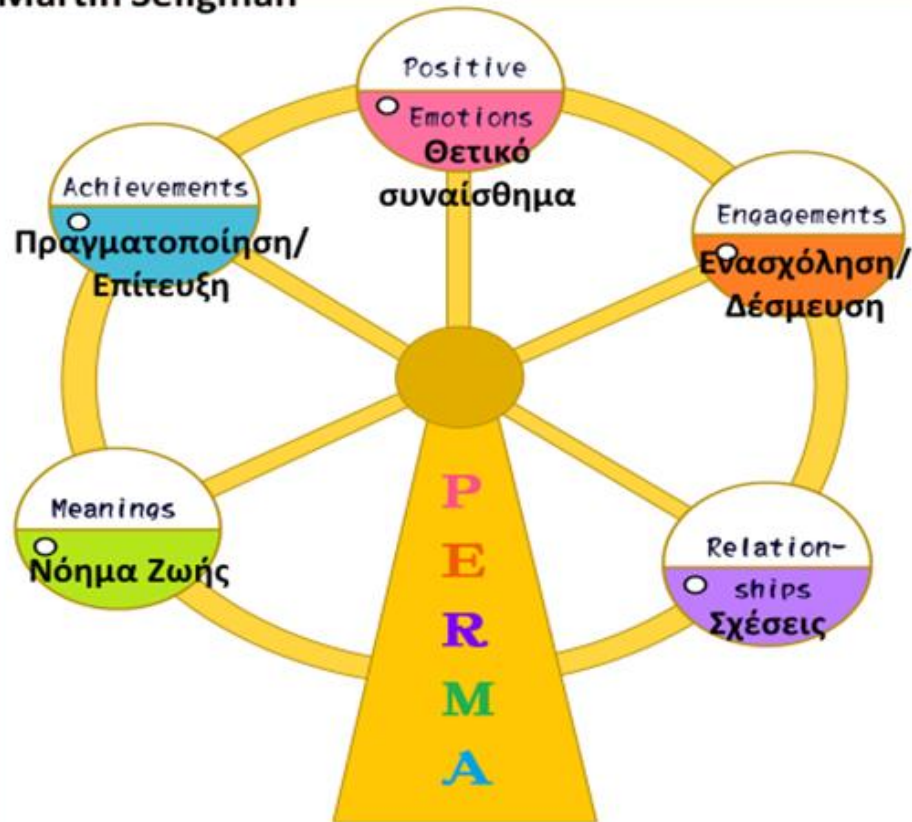

Οι γονείς δίνουν έμφαση στη νοητική ανάπτυξη των παιδιών υποτιμώντας τη σημασία της συναισθηματικής ενδυνάμωσης.

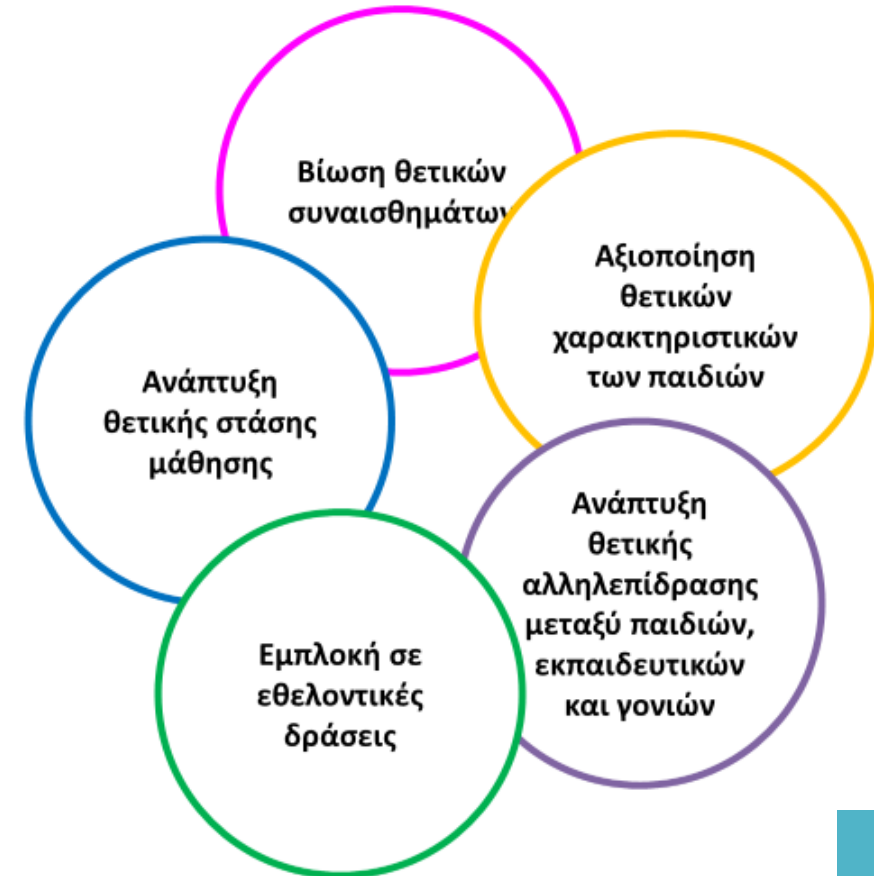
Περιγραφή του ζητήματος – Νοηματοδότηση

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Martin Seligman

ΣΤΟΧΟΙ

Έρευνα – Τεκμηρίωση –
Επανατοποθέτηση του προβλήματος

Θεωρητική Υποστήριξη – Επιμόρφωση

Θεωρητικό υπόβαθρο

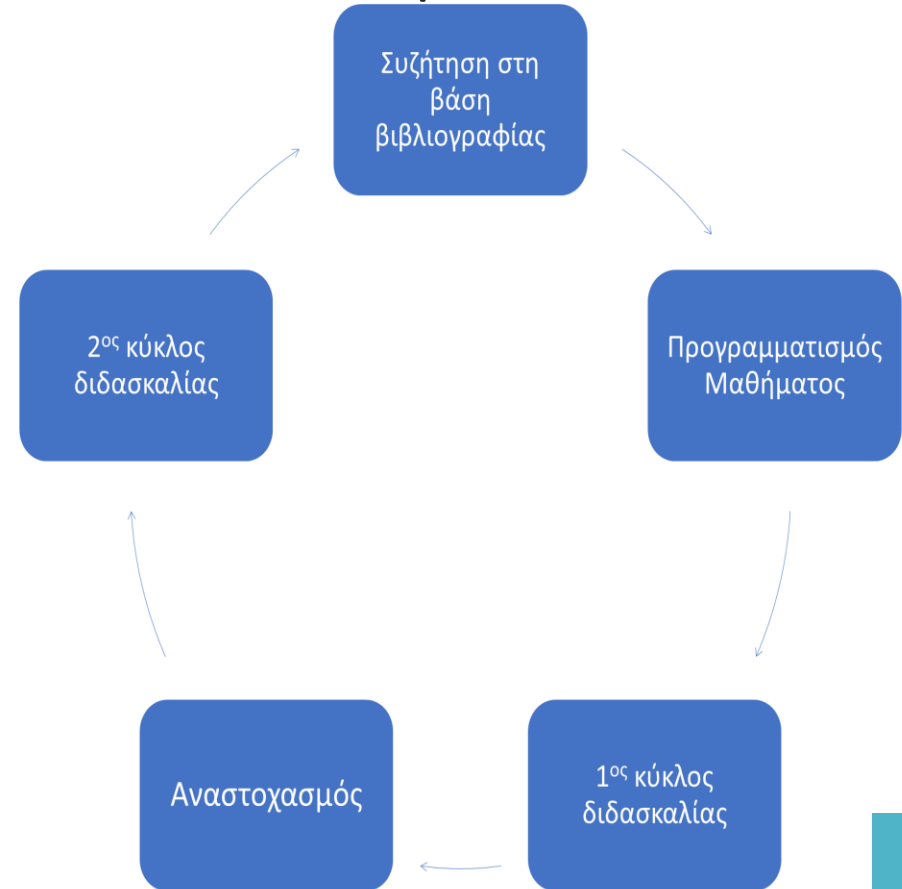
Διασύνδεση του Μοντέλου PERMA με το Αναλυτικό Πρόγραμμα

Επιμόρφωση για τη θετική εκπαίδευση μέσα από βιωματικά εργαστήρια, άρθρα και γόνιμες αμφισβητήσεις

Learn it, Live it, Teach it, Embed it

Μεθοδολογία Ε.Μ

Σχεδιασμός –Υλοποίηση και Αξιολόγηση Δράσεων

Σχεδιασμός – υλοποίηση και
διαμορφωτική αξιολόγηση των
δράσεων

Οργάνωση δράσεων

Το παράδειγμα του μπαούλου του θησαυρού και του μπαούλου της ανακύκλωσης

Θετική ανατροφοδότηση από παιδιά

Διαφοροποιήσεις έχουμε δει και στη συμπεριφορά των παιδιών. Παρατηρούμε παιδιά να κάνουν δεύτερες σκέψεις σε συμπεριφορές τους, αυτοκριτική αλλά και να "διορθώνουν" συμπεριφορά συμμαθητών τους, υπενθυμίζοντας τους αρχές της θετικής εκπαίδευσης (μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες).

Θετική ανατροφοδότηση από τους γονείς

Τα βιωματικά εργαστήρια και η συμμετοχή των γονιών σε εκδηλώσεις ... Η αγάπη και το ενδιαφέρον που δείχνετε για τα παιδιά μας. ...Η εστίαση σε θέματα ψυχολογίας, αναγνώρισης και ανάπτυξης συναισθημάτων των παιδιών και σε θέματα συμπεριφοράς σε συνδυασμό με την εκπαίδευση τους. ...Η θετική ενέργεια

Σχεδιασμός –Υλοποίηση και Αξιολόγηση Δράσεων

Ο απολογισμός του σχολείου

Οι δράσεις που κάναμε και είδαμε να έχουν περισσότερο αποτέλεσμα αφορούσαν κυρίως τις σχέσεις των παιδιών και τη θετική επικοινωνία μεταξύ τους.

...Τα παιδιά βρίσκουν τρόπους επίλυσης συγκρούσεων και ανακαλύπτουν διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης προβλημάτων

Ήταν πολύ πετυχημένα ....τα παιδιά χρησιμοποίησαν κάποιες τεχνικές για θετική συμπεριφορά

Τελική αξιολόγηση και τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων

ΤΙ ΠΕΤΥΧΑΜΕ; ΤΙ ΜΑΘΑΜΕ;

ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ:

- «Διαφοροποίησα τον τρόπο σκέψης μου στην προσωπική και επαγγελματική μου ζωή.»
- «Δρω πιο στοχευμένα και συνειδητοποιημένα σε σχέση με τα παιδιά και τα γεγονότα που συμβαίνουν.»
- «Διερευνώ τις ανάγκες όλης της κοινότητας του σχολείου (εκπαιδευτικοί, γονείς, παιδιά) και με βάση τα τεκμήρια που συλλέγω αναστοχάζομαι και αναπτύσσω δράσεις.»
- «Συνεχίζω το έργο μου με αλλαγή όμως πλεύσης . Οδεύω προς το τρίπτυχο ευτυχία – χαρακτήρας – επιτυχία.»

Η θετική ψυχολογία εστιάζει στη βίωση των θετικών συναισθημάτων, είναι τρόπος ζωής, μια άλλη προσέγγιση των πραγμάτων και γίνεται μέρος του «κρυφού αναλυτικού»

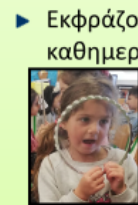

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ:

Στους μαθητές έχουν γίνει ρουτίνα, βίωμα τεχνικές της θετικής εκπαίδευσης:

- ▶ Αλληλεπιδρούν μεταξύ τους θετικά, εκφράζοντας τα θετικά τους συναισθήματα με «γράμματα αγάπης».

- ▶ Εκφράζονται πιο θετικά για γεγονότα της καθημερινότητας.

- ▶ Χρησιμοποιούν περισσότερο και με μεγαλύτερη ευκολία θετικό λεξιλόγιο.

- ▶ Βρίσκουν και εφαρμόζουν διάφορες εναλλακτικές επίλυσης των προβλημάτων τους.

ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ:

Ενημερώνονται για τους πυλώνες της θετικής ψυχολογίας με σκοπό την διεύρυνση της θετικότητας και στο σπίτι.

Εντοπίζουν και αναφέρουν αλλαγές στη συμπεριφορά των παιδιών τους, τις οποίες νοσηματοδοτούν μετά την ενημέρωσή τους.

Εκφράζουν την ανάγκη συστηματικότερης επιμόρφωσης για ότι αφορά τη θετική εκπαίδευση.

Αποτίμηση της εφαρμογής του προγράμματος ΥΕΜ

- Θετική αποτίμηση
- Επιδίωξη η βελτίωση και η διασύνδεση των ενεργειών και δράσεων, ώστε να υπάρξει συστηματική και στοχευμένη προσέγγιση
- Απώτερος σκοπός του σχολείου, η αλλαγή της κουλτούρας σε ολόκληρη την εκπαιδευτική κοινότητα (εκπαιδευτικούς, παιδιά, γονείς)
- Απόφαση για συνέχεια και για δεύτερη χρονιά

2^{ος} χρόνος συμμετοχής στο Πρόγραμμα

υπάρχει συγκεκριμένος τρόπος ανάλυσης αυτού που μας έδωσε η Χ. (επιμορφώτρια), ο οποίος θα μας οδηγήσει στις ανάγκες που υπάρχουν στους γονείς ή στα "χαρακτηριστικά" τους στα οποία θέλουμε να παρέμβουμε μέσω της επιμόρφωσης τους ή ακόμα και των δράσεων μας με τα παιδιά από τα οποία θα περνούν κάποια μηνύματα στο σπίτι; Η άποψή μ[ου] είναι ότι μέσω όποιου εργαλείου δώσουμε στους γονείς θα πρέπει να μάθουμε και με κάποιο τρόπο το "γιατί" όπως στο κοινωνιόγραμμα...που ουσιαστικά εστιάζουμε στην επιχειρηματολογία των παιδιών (Συντονίστρια).

2^{ος} χρόνος συμμετοχής στο Πρόγραμμα

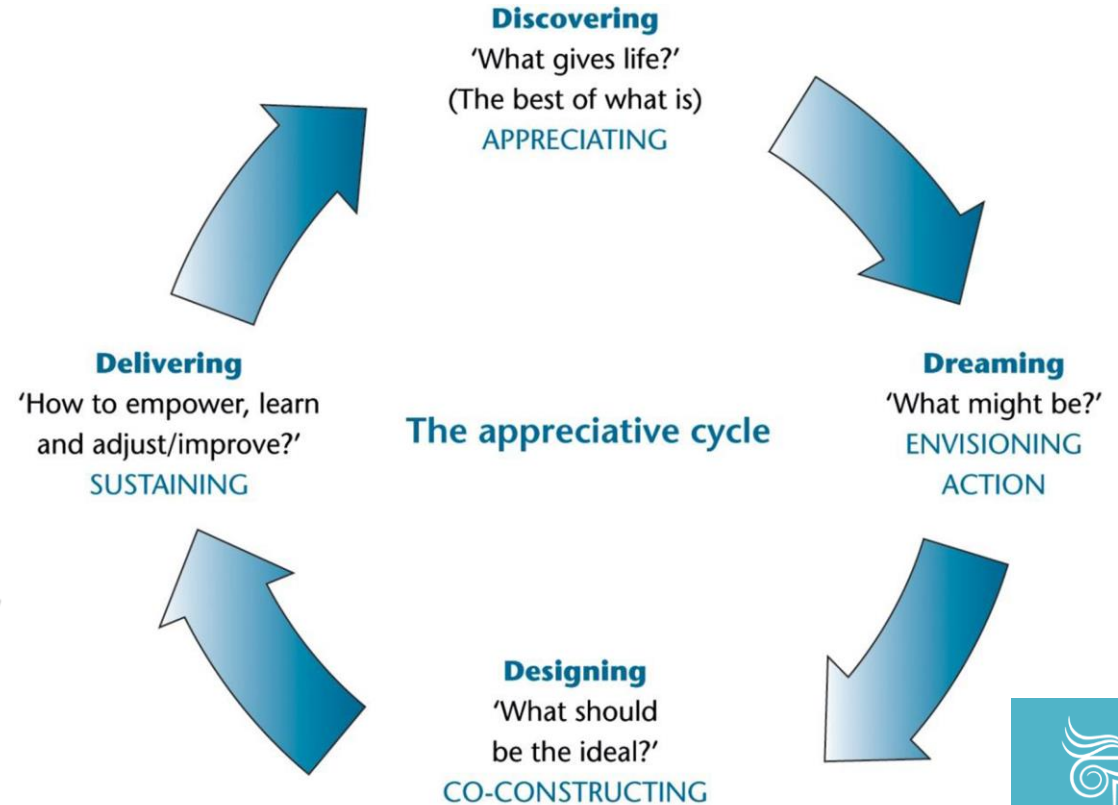
Εμβάθυνση στο μοντέλο θετικής ψυχολογίας στο πλαίσιο της μεθοδολογίας του Προγράμματος YEM

- Εντοπισμός των «δυνατών στοιχείων» του προγράμματος
- Χρήση – εδραίωση αυτών των στοιχείων με στόχο τη δημιουργία αλλαγής

Στο επίπεδο διοίκησης

Η μετατροπή μιας πιο θετικής κουλτούρας στο σχολείο είναι ένας δύσκολος στόχος, όπως και η διαφοροποίηση του τρόπου σκέψης των εκπαιδευτικών. Η επιμόρφωση εκπαιδευτικών ήταν για εμάς σημαντική, αναθεωρήσαμε τον τρόπο σκέψης μας για κάποια γεγονότα, σκεφτόμαστε πιο θετικά, συνειδητά.

«Using appreciative inquiry to improve positive change»

2^{ος} χρόνος συμμετοχής στο Πρόγραμμα

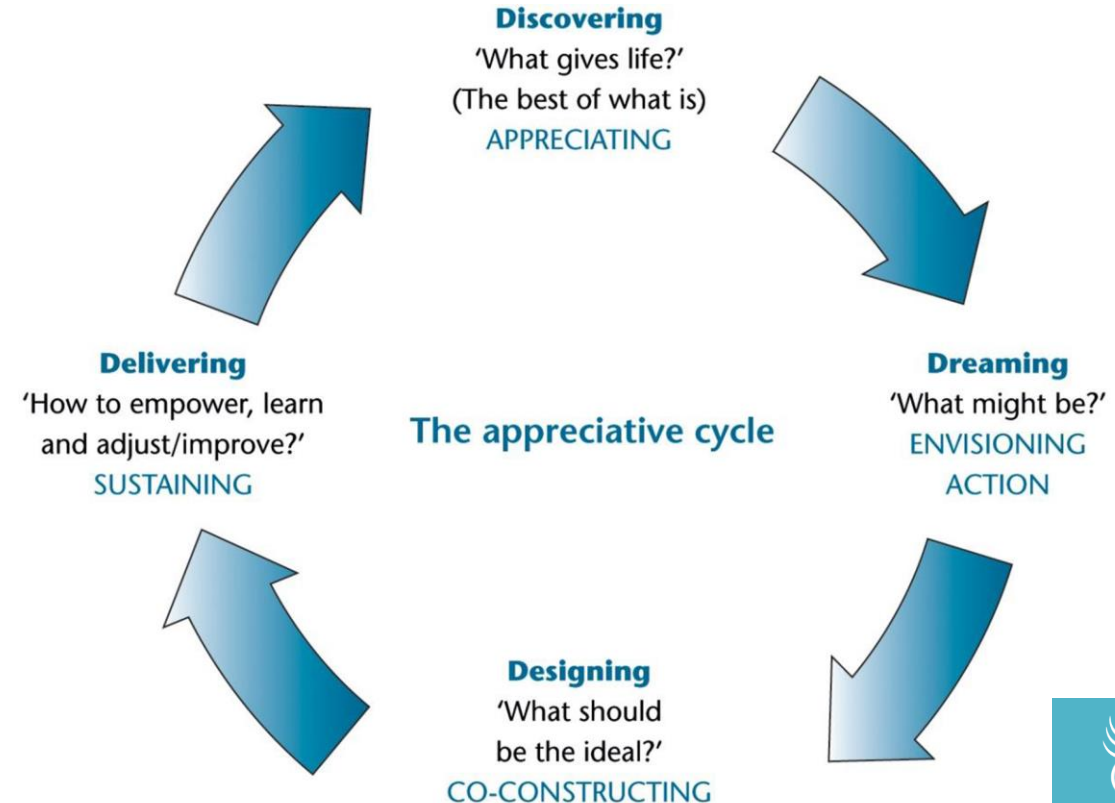
Εμβάθυνση στο μοντέλο θετικής ψυχολογίας στο πλαίσιο της μεθοδολογίας του Προγράμματος YEM

- Εντοπισμός των «δυνατών στοιχείων» του προγράμματος
- Χρήση και εδραίωση αυτών των στοιχείων με στόχο τη δημιουργία αλλαγής

Στο επίπεδο διδασκαλίας

Οι καλές πρακτικές ήταν για κάθε νηπιαγωγό διαφορετικές, ανάλογα με την ηλικία, το επίπεδο αλλά πάνω από όλα την ανάγκη των παιδιών της τάξης. Μια ομάδα είχε περισσότερο ανάγκη πρακτικές που προωθούσαν τις θετικές σχέσεις μεταξύ τους, άλλη ομάδα τις θετικές σχέσεις εκπαιδευτικού-παιδιού, άλλη ομάδα τη θετική αυτοεικόνα κ.ο.κ.

«Using appreciative inquiry to improve positive change»

Διερεύνηση Εκτίμησης - Appreciative Inquiry

Στόχος «Using appreciative inquiry to improve positive change»

Εντοπισμός των «δυνατών στοιχείων» του Προγράμματος και η χρήση-εδραίωση αυτών με στόχο τη δημιουργία αλλαγής

ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ – ΑΞΟΝΕΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ:

- Collaborative and whole school (Συνεργασία ολόκληρου του σχολείου)
- Inquiring-based (asking than telling) (Διερεύνηση αναγκών)
- Empowering (Ενδυνάμωση μελών να προτείνουν αλλαγές)
- Appreciative (Εντοπίζοντας και εκτιμώντας το θετικό κτίζεις τη μελλοντική επιτυχία)

Διερώτηση Εκτίμησης - Appreciative Inquiry

- Collaborative and whole school (Συνεργασία ολόκληρου του σχολείου)
- Inquiring-based (asking than telling) (Διερεύνηση αναγκών)
- Empowering (Ενδυνάμωση μελών να προτείνουν αλλαγές)
- Appreciative (Εντοπίζοντας και εκτιμώντας το θετικό κτίζεις τη μελλοντική επιτυχία)

Επιλογή του άξονα της Θετικής Εκπαίδευσης «Θετικές σχέσεις» ως του βασικότερου άξονα εστίασης στο Πρόγραμμα

Αναγνώριση περιορισμών

*Στην επόμενη συνάντηση που είχαμε με σκοπό την ανάπτυξη πλαισίου κωδικοποίησης (coding framework) για το ερωτηματολόγιο σκέφτηκα ότι θα ήταν καλό να εφαρμόσουμε τις αρχές του AI. Τόσο οι ερωτήσεις όσο και οι απαντήσεις μας έδιναν υλικό για να εργαστούμε στη βάση της μεθοδολογίας. **Αποφασίσαμε να επικεντρωθούμε στις θετικές προσωπικές ιστορίες των ερωτηματολογίων, αλλά ένιωθα τη διευθύντρια με την οποία μοιραστήκαμε τη μεθοδολογία να θέλει να επικεντρωθούμε και στα αρνητικά. 'Συμβιβάστηκα' λοιπόν στη θετική αντιμετώπιση των 'αρνητικών'. Για παράδειγμα τα πλείστα αρνητικά που δήλωσαν οι γονείς σε σχέση με το σχολείο αφορούσαν θέματα τα οποία δεν μπορεί να ελέγξει το σχολείο (π.χ. δεν πάνε εκδρομές τα παιδιά και δεν βγαίνουν εκτός).***

Collaborative and whole school (Συνεργασία ολόκληρου του σχολείου)

Αποτελεσματική θεωρούμε τη δράση του κυκλικού σχεδιασμού μαθήματος, αφού έδωσε τη δυνατότητα να αλληλεπιδράσουμε και να συνεργαστούμε οι: επιθεωρήτρια, υποστηρίκτρια Παιδαγωγικού, επιμορφώτρια, διευθύντρια, εκπαιδευτικοί. Αυτό το σχέδιο μαθήματος αποτέλεσε την κορυφή ενός συνόλου δράσεων που οργανώθηκαν ώστε τα παιδιά να μπορούν να ανταποκριθούν στους στόχους που τέθηκαν. Η όλη πορεία, όλες οι δράσεις με αποκορύφωση το δειγματικό μάθημα που έγινε με την παρουσία γονιών έδωσαν και έμαθαν σε παιδιά και γονείς πολλά. Επίσης, η διαδικασία αυτή καθαυτή του σχεδιασμού με όλα τα μέλη της ομάδας να αλληλοεπιδρούν ισάξια και ισότιμα αποτέλεσε για όλες μας θετικότερη εμπειρία
(Συντονίστρια)

Collaborative and whole school (Συνεργασία ολόκληρου του σχολείου)

Η εστίαση του σχολείου σε ένα πρόγραμμα βοήθησε στο να αναπτυχθούν θετικές σχέσεις μεταξύ των νηπιαγωγών. Στην πορεία της εφαρμογής της θετικής εκπαίδευσης παρατηρούσα τις συναδέλφους, τη συμμετοχή τους στις συζητήσεις ή τις δράσεις και σχημάτισα την εντύπωση ότι άρχισαν να σκέφτονται ομαδικά αξιοποιώντας αυτό που η κάθε νηπιαγωγός φέρνει στην ομάδα. Αυτό επιβεβαιώθηκε όταν, κατά τη διάρκεια μια αναστοχαστικής συζήτησης που είχαμε μετά από την παράλληλη διδασκαλία ενός μαθήματος θετικής εκπαίδευσης που στήθηκε από κοινού, η διευθύντρια ανέφερε χαρακτηριστικά «Ήταν δύσκολο και χρονοβόρο να στήσουμε το μάθημα. Όχι το μάθημα ως μάθημα αλλά το ότι έπρεπε να το κάνουμε όλες μαζί. Άλλες χρονιές έστηνε η κάθε μια το δικό της με τα δικά της υλικά και τελειώναμε. Εξήγησε στη συνέχεια ότι αυτό βοήθησε να το νιώσουν δικό τους αλλά και να βάλουν σε πράξη σε ένα μάθημα αυτά που άκουσαν στην επιμόρφωση». (Υποστηρίκτρια)

Empowering (Ενδυνάμωση μελών να προτείνουν αλλαγές)

*Δρούμε πιο συνειδητοποιημένα σε σχέση με τη συμπεριφορά μας με τα παιδιά και τα γεγονότα που συμβαίνουν. Η εργασία μου στην τάξη έχει πια αλλάξει. **Τώρα δίνουμε περισσότερη σημασία στα συναισθήματα των παιδιών και στις μεταξύ τους σχέσεις. Συζητούμε με τα παιδιά το κάθε τι που συμβαίνει και τα παιδιά έχουν μάθει να εκφράζουν τα συναισθήματά τους.***

*Με την επιμόρφωση έχουμε εντοπίσει **διαφοροποίηση στον τρόπο σκέψης και δράσης μας σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο.** Διαφοροποιήσεις έχουμε δει και στην συμπεριφορά των παιδιών. Παρατηρούμε παιδιά να κάνουν δεύτερες σκέψεις σε συμπεριφορές τους, αυτοκριτική αλλά και να «διορθώνουν» συμπεριφορά συμμαθητών (Συντονίστρια)*

Διάβασα το ερωτηματολόγιο. Είναι πολύ καλό και δομημένο. Αυτό που με προβληματίζει είναι το τι θέλουμε να μάθουμε από τους γονείς. Τι πληροφορίες θα είναι χρήσιμες για εμάς και πώς θα τις χρησιμοποιήσουμε. Γι' αυτό φέτος κατευθύνθηκα σε πιο ανοικτού τύπου ερωτήσεις (Συντονίστρια)

Empowering (Ενδυνάμωση μελών να προτείνουν αλλαγές)

Επίσης αναζητούν τρόπους τεκμηρίωσης της εφαρμογής και της επίδρασης του Perma στα παιδιά, γεγονός που αποτέλεσε την αιτία για να γίνει διαδικτυακή σύνδεση με σχολείο της Αυστραλίας το οποίο ασχολείται με τη Θετική Εκπαίδευση. **Η όλη εμπειρία επαφής και επικοινωνίας με το συγκεκριμένο σχολείο της Αυστραλίας ήταν πολύ θετική και βοήθησε το σχολείο να αντιληφθεί ότι υπάρχουν κοινί προβληματισμοί και δυσκολίες κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου σε μικρά παιδιά.** Η συγκεκριμένη εμπειρία βοήθησε επίσης στο θέμα της τεκμηρίωσης της επίδρασης του μοντέλου στα παιδιά, στους εκπαιδευτικούς και στους γονείς.

Τηλεσυνάντηση με το Institute of Positive Education (Geelong Grammar School) μετά από μελέτη άρθρου και επικοινωνίας

«Ήταν μια εποικοδομητική εμπειρία από όλες τις πλευρές»

Empowering (Ενδυνάμωση μελών να προτείνουν αλλαγές)

. Η όλη εμπειρία επαφής και επικοινωνίας με το συγκεκριμένο σχολείο της Αυστραλίας ήταν πολύ θετική και βοήθησε το σχολείο να αντιληφθεί ότι υπάρχουν κοινοί προβληματισμοί και δυσκολίες κατά την εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου σε μικρά παιδιά. Η συγκεκριμένη εμπειρία βοήθησε επίσης στο θέμα της τεκμηρίωσης της επίδρασης του μοντέλου στα παιδιά, στους εκπαιδευτικούς και στους γονείς. (Υποστηρίκτρια)

Inquiring – based (asking than telling)

Τεκμηρίωση

Μία παράλληλη επιδίωξή μου ήταν να παίρνουν οι νηπιαγωγοί στο συγκεκριμένο σχολείο τεκμηριωμένες αποφάσεις οι οποίες να προκύπτουν από δεδομένα και ερευνητικά εργαλεία και όχι απλά να σχεδιάζουν δραστηριότητες θετικής εκπαίδευσης. Για τον σκοπό αυτό προχωρήσαμε στην εφαρμογή κοινωνιογράμματος για τη κάθε τάξη για να μπορέσουμε να διερευνήσουμε το θέμα των σχέσεων των παιδιών (Relationships, PERMA). (Υποστηρίκτρια)

[το] Κοινωνιόγραμμα – Έδωσε στα παιδιά την ευκαιρία να διαμορφώσουν τις ομάδες τους με τρόπο που να νιώθουν χαρούμενα σε αυτές. Επίσης έδωσε την ευκαιρία στις εκπαιδευτικούς να εντοπίσουν σημαντικά ζητήματα της τάξης. (Συντονίστρια)

Θετική ηγεσία, επαγγελματική μάθηση και αλλαγή στην κουλτούρα του σχολείου

Θεωρώ ότι η παρέμβαση στο συγκεκριμένο σχολείο επηρέασε σε κάποιον βαθμό την κουλτούρα του σχολείου. Η επιμόρφωση και ο χαρακτήρας που είχε (βιωματικός με **θέματα που αγγίζουν και την προσωπική μάθηση πέραν της επαγγελματικής**) και η πορεία που ακολούθησε το σχολείο φαίνεται να υιοθετούν τη θετική εκπαίδευση ως τρόπο σκέψης. Στην τελευταία αναστοχαστική συνάντηση συνάδελφος ανέφερε χαρακτηριστικά **«εμένα πάντως άλλαξε με τούτο το πρόγραμμα. Νομίζω βλέπω πολύ διαφορετικά τα παιδιά. Και σαν άτομο επίσης».** Συμφώνησαν οι υπόλοιπες. Επίσης ο κοινός προσανατολισμός που είχαν στο σχολείο που τις βοήθησαν **να γίνουν ομάδα.** Χρειάζεται φυσικά περισσότερη δουλειά και προσπάθεια από όλους μας. Για μένα προσωπικά αυτό που έχει αξία είναι η πορεία και η ωρίμανση των **αναστοχαστικών συζητήσεων που γίνονται στο σχολείο.** Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου αυτού ανστοχάζονται για τη δική τους πρακτική σε πολύ μεγάλο βαθμό (Υποστηρίκτρια).

Συμπεράσματα

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ

Θετική Ηγεσία και Θετική Μάθηση

Η διαδικασία και το περιεχόμενο της επαγγελματικής μάθησης λειτουργεί σε δύο επίπεδα:

- στο **επίπεδο οργάνωσης κα διοίκησης** του σχολείου ως κοινότητας μάθησης

Όταν λαμβάνεται υπόψη η πολυπλοκότητα του εκπαιδευτικού πλαισίου, προσδιορίζονται αλληλεπιδρώντες οργανωτικοί, ψυχολογικοί, εργασιακοί και πολιτιστικοί παράγοντες, όπως η ηγεσία, η συλλογική αυτονομία, οι διευκολυντικές διαδικασίες σχετικά με τον χώρο, τον χρόνο και τη δυναμική της ομάδας (Van Meeuwen et al, 2019).

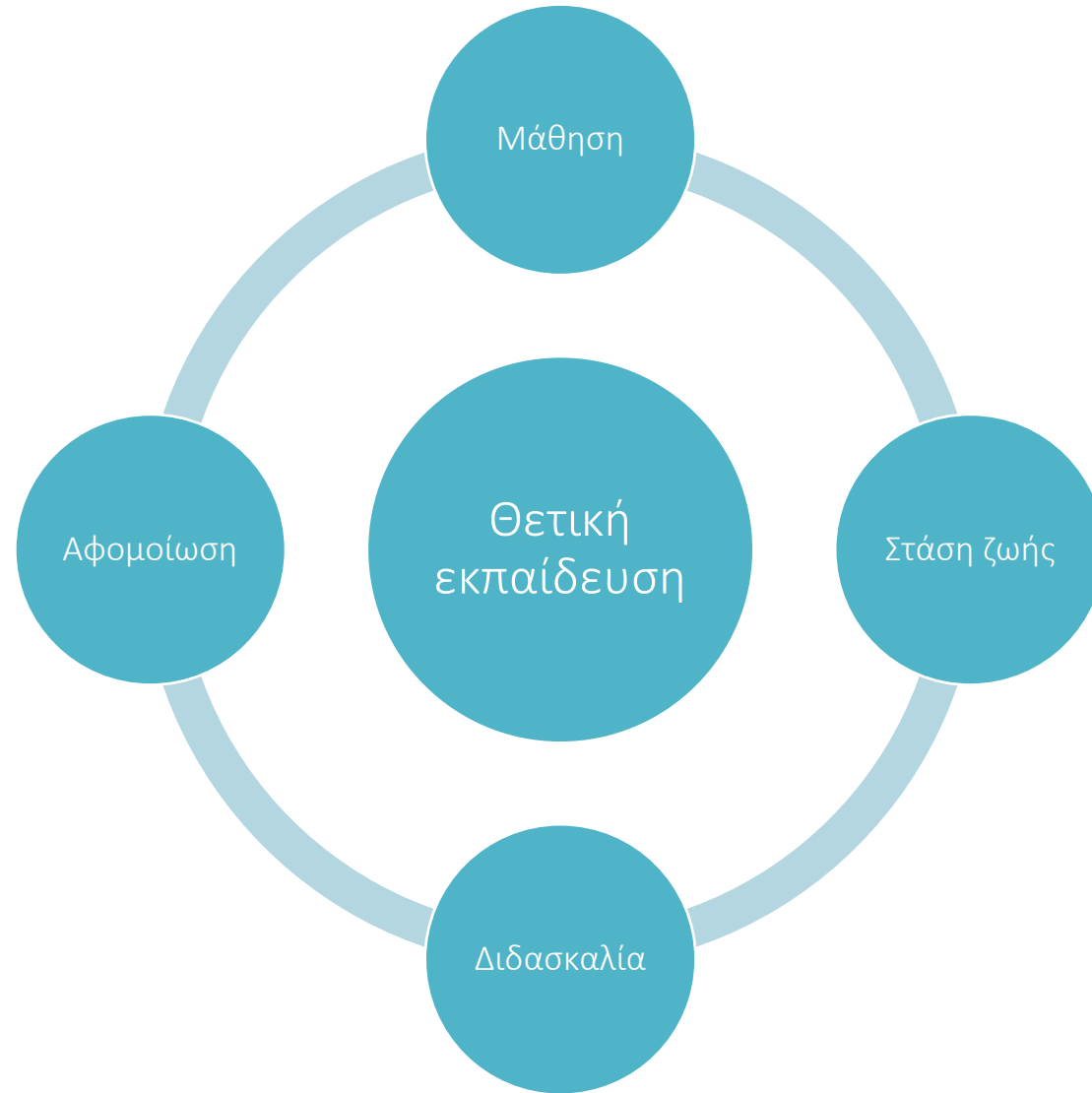
- στο επίπεδο της **μάθησης των παιδιών**

Οι θετικές ηγετικές συμπεριφορές (π.χ. επαινών την απόδοση της εργασίας, ευχαριστώ τα άτομα, ενθαρρύνω τους ανθρώπους, βοηθώ να εντάσσονται λειτουργικά μέσα σε ένα καθορισμένο πλαίσιο στόχων και αποτελούν τη βάση της εκπαιδευτικής παρέμβασης που σχεδιάστηκε για να ενισχύσει τη θετική ψυχολογία εκπαιδευτικών, παιδιών και γονέων (Kelloway, et al, 2013).

Καταληκτικά

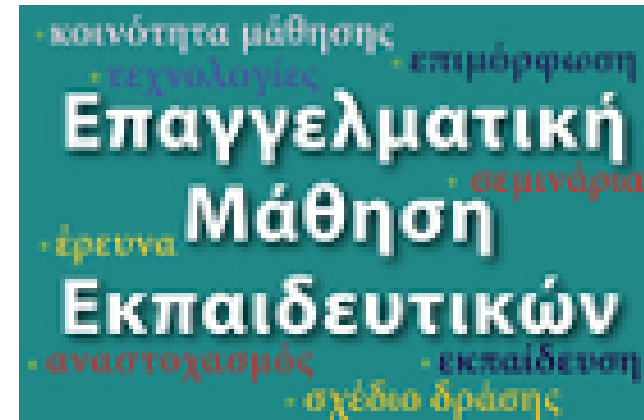
- ❑ Η Επαγγελματική Μάθηση των εκπαιδευτικών συνδέεται με την ευζωία των εκπαιδευτικών, των γονέων και των παιδιών
- ❑ Η διεύθυνση του σχολείου μπορεί να αξιοποιήσει υφιστάμενες δομές όπως το Πρόγραμμα ΥΕΜ για να συμβάλει στην προώθηση της ευζωίας και της καλλιέργειας θετικής κουλτούρας στη σχολική κοινότητα
- ❑ Η διευθύντρια και οι εκπαιδευτικοί στη μελέτη περίπτωσης που παρουσιάστηκε λειτούργησαν ως κοινότητα μάθησης:
  - Διέγνωσαν τις ανάγκες τους
  - Μελέτησαν επισταμένα και κριτικά τη Θετική Εκπαίδευση
  - Υιοθέτησαν στοιχεία της διερώτησης εκτίμησης (appreciative inquiry) (Watersand White, 2015) θέτοντας ως προτεραιότητα τη θετική εκπαίδευση για τη δική τους συναισθηματική ενδυνάμωση και την ενδυνάμωση των παιδιών.

Learn it, Live it, Teach it, Embed it!

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

Learn it, Live it, Teach it, Embed it